

"Alem-i maddî ile âlem-i ruhanîyi birbirinden fark etmek lâzım gelir." cümlesini izah edebilir misiniz?

Alem-i maddi, fiziki ve maddi alemin tamamına verilen bir unvan, bir isimdir. Yani şu içinde yaşadığımız dünya, sema, yıldızlar, galaksiler alem-i maddi tabirinin içine giriyor. Kısacası beş zahiri duyumuzla algılayabildiğimiz bütün somut ve maddi alemler, kainat veya alem-i maddi kapsamına giriyor.

Alem-i ruhani ise maddi alemin zıddı olan bütün gaybi ve uhrevi alemleri içine alan geniş bir kavramdır. Bunun içine kabir de girer, ruhların mücerret beklediği alem-i ervah da girer, cennet ve cehennem de girer. Yani alemleri maddi ve manevi olarak iki kategoriye ayırırsak alem-i ruhani manevi alemlerle eşleşir.

Alem-i misal: Maddi alemle ruhlar alemi arasında bir köprü alemidir. Bu alem hem maddi alemden hem de ruhlar aleminden vasıflar almıştır. Maddi aleme göre misal alemi daha latif ve hafif bir alemdir. Misal alemi hayale yakın bir alemdir.

Uyku halinde insanın maddi alemle ilişkisi ve münasebeti kesildiği için, sair latife ve duygular gaybi alemler ile irtibata geçiyor. Ve oralarda geziniyor. Kalbin ve duyguların terakki ve keskinliğine göre bazen levh-i mahfuzun cilveleri bazen de kader mektuplarının nümuneleri ile karşılaşılıyor.

İşte rüyanın hakikati bundan ibarettir. Rüyada görülen bu cilveler ve nümuneler misal aleminin abartılı şekil ve şemallerine bürünüyor. İşte bu yüzden görülen rüyalar tabir istiyor. Zira hakikat aleminden basit bir şey misal aleminde çok büyük ve karmaşık bir hal alabiliyor. Bu yüzden bu karmaşıklık ve abartılı haller tabir ile hakikate uyarlanması gerekiyor.

Ruh, misal alemini hayalin vasıtası ile geziyor ve mütalaa ediyor. Uyku vasıtası ile maddi aleme kapanan pencereler manevi ve misali alemlere açılıyor. Ruh da bu açılan pencerelerden o alemleri seyir ve mütalaa ediyor demektir. Bu az çok her ruhta cereyan eden bir hal olduğu için, bütün ruhların ortak bir vasfıdır denilebilir.